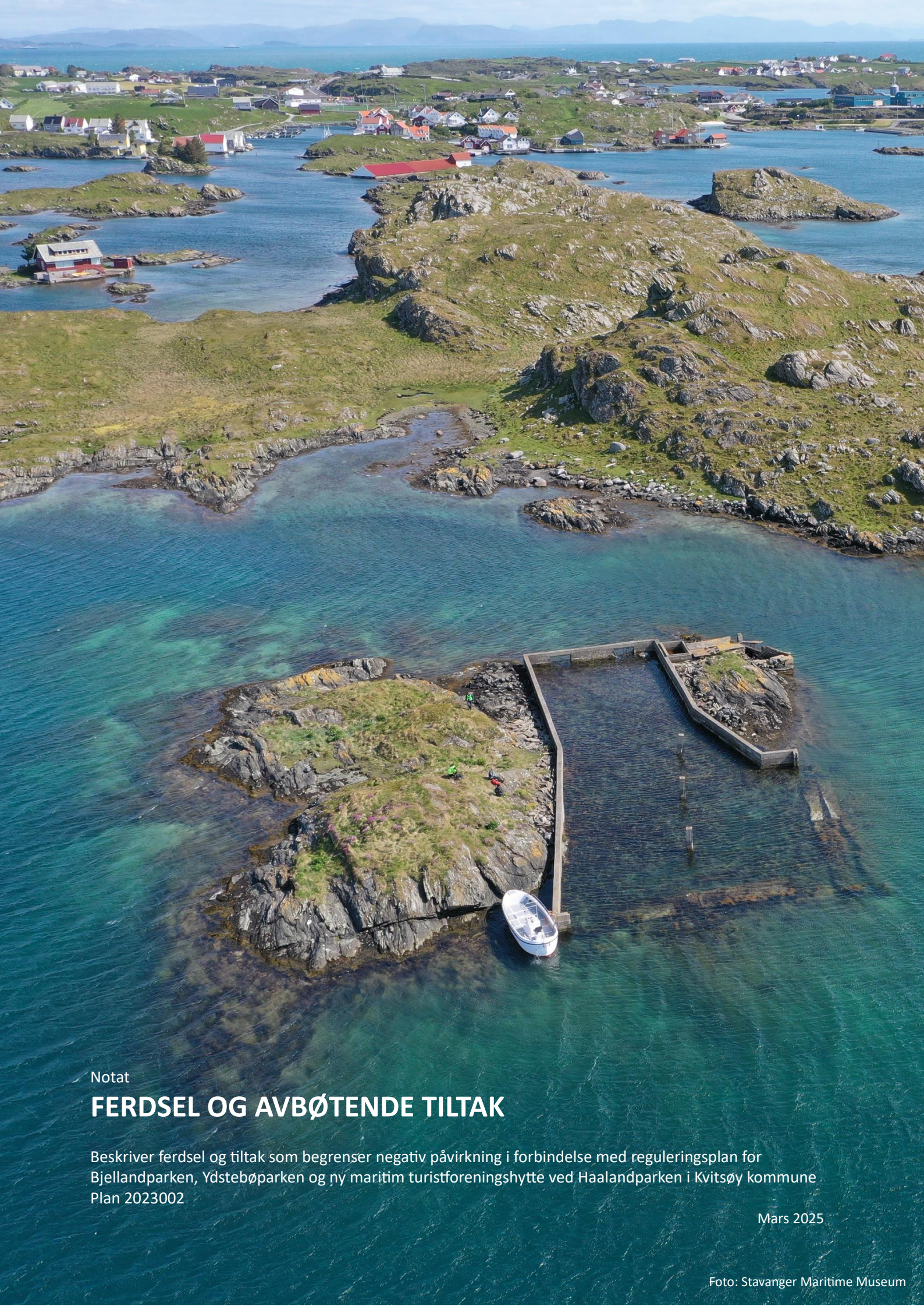

Notat

FERDSEL OG AVBØTENDE TILTAK

Beskriver ferdsel og tiltak som begrenser negativ påvirkning i forbindelse med reguleringsplan for Bjellandparken, Ydstebøparken og ny maritim turistforeningshytte ved Haalandparken i Kvitsøy kommune. Plan 2023002

Mars 2025

Foto: Stavanger Maritime Museum

Innholdsfortegnelse

Bakgrunn.....	2
Oppsummering	5
Dagens bruk og ferdsel	6
Bjellandparken	9
Ydstebøparken	10
Haalandparken.....	11
Turistforeningens arbeid med friluftsliv	13
Tiltak som begrenser negativ påvirkning	14

Bakgrunn

Reguleringsplanen skal sikre bevaring og utvikling av to eksisterende hummerparker i Kvitsøy kommune, og utvikling av en ny Turistforeningshytte over ruinene av en tredje hummerpark. Sammen skal dette bidra til å forsterke Kvitsøy sin identitet, og bidra til en positiv besøks- og næringsutvikling i kommunen.

Notatet er laget i samarbeid mellom de tre tiltakshaverne som er:

- Ydstebøparken, Karmsund Maritime as v/ Ann Helen Hystad
- Bjellandparken , Bjellandparken as v/ Ole Christian Meldahl
- Haalandparken, Stavanger Turistforening v/ Preben Falck

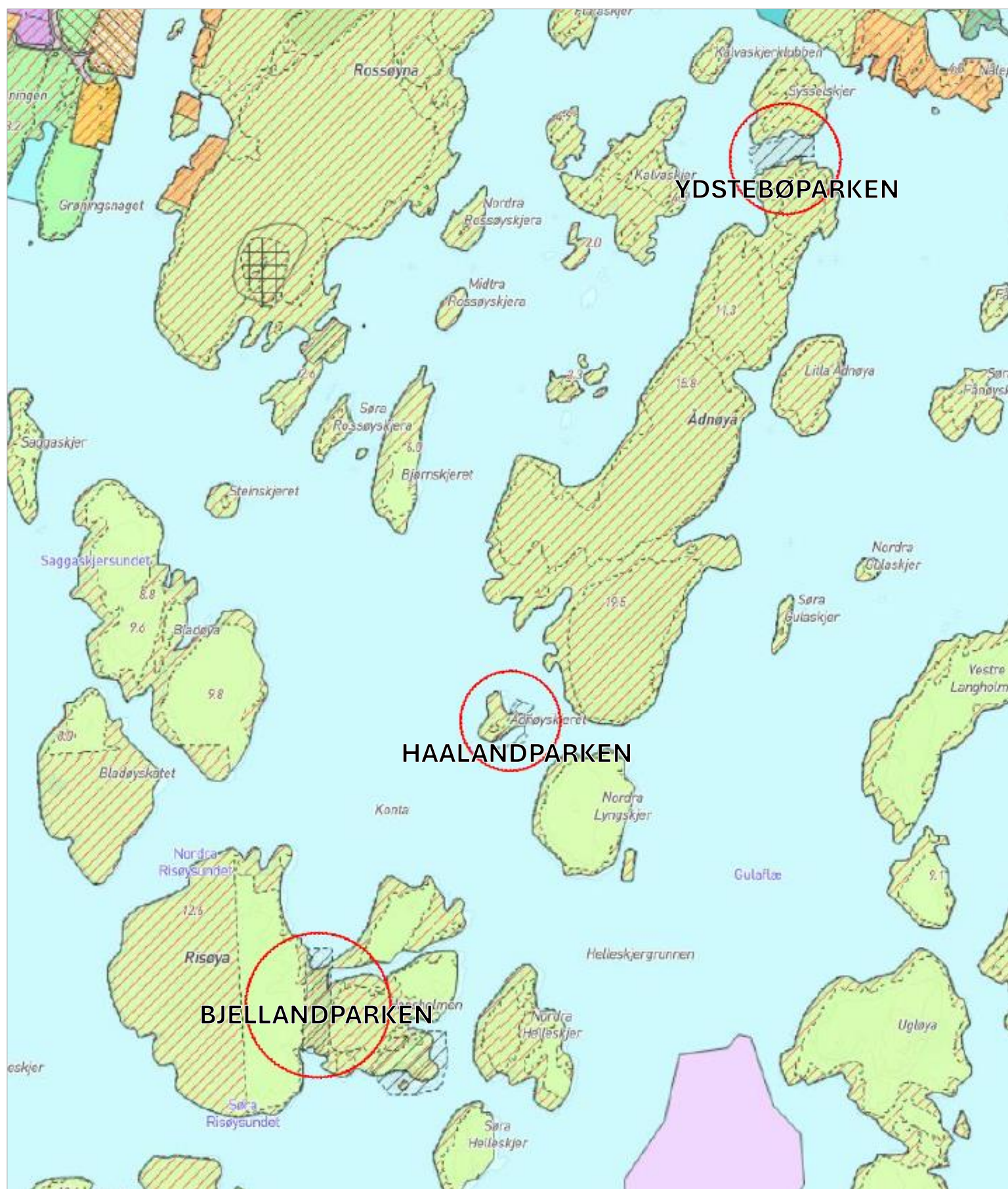
De to eksisterende hummerparkene, Bjellandparken og Ydstebøparken, sikres med vern gjennom bruk. Hensikten er å trygge en langsiktig forvaltning av den kulturhistorisk viktige bebyggelsen og samtidig tilgjengeliggjøre den for besøk. Reguleringen legger derfor til rette for økt publikumsrettet virksomhet.

I Ydstebøparken reguleres formål for eksisterende havbruksnæring, kombinert med turisme med mulighet for bevertning og overnatting.

I Bjellandparken legges det til rette for besøksturisme, utleie og små arrangementer. I pakkhusdelen reguleres det til formål fritidsbolig for å sikre vedlikehold av den store og utsatte bygningsmassen.

I tilknytning til ruinene etter Haalandparken ved Ådnøyskjæret legger planen til rette for et nytt bygg. Bygget planlegges for fellesfunksjoner og opptil 17 overnattingsplasser.

Oppsummering

Det finnes ingen konkrete data og tellinger av ferdsel i Kvitsøys skjærgård, noe som gjør det vanskelig å beregne en relativ økning av ferdsel som følge av tiltakene i reguleringsplanen. Noen indikasjoner kan man likevel få ved å se på friluftskartlegginger, data fra kjente applikasjoner og samtaler med kjentmenn i området.

Kildene viser at det i dag er høy friluftaktivitet sør for Ydstebøhavn, hovedleder ved Ådnøy, og mellom sund og holmer i sør/øst. Ferdsel er størst i le av skjærene i sørvest, beskyttet mot vind fra sør/ vest. Lite ferdsel registreres i nord og sørøst, grunnen er trolig vanskelige vindforhold.

Alle tiltakene tilrettelegger for begrenset besøksturisme med utgangspunkt i hummerparkenes kulturhistorie og friluftaktiviteter i skjærgården. Tiltakene vil være rettet mot besøkende som er interessert i unike kulturopplevelser og friluftsliv. Til sammen vil tiltakene skape grunnlag for 800-1100 besøkende per år.

Hummerparkene er tilgjengelig sjøveien med småbåter, robåter og kajaker for besøkende som har forhåndsbooket. Startpunktene vil være nye eller eksisterende utfartssteder på fastlands-Kvitsøy.

Tiltakene vil skape mer aktivitet, og for at Kvitsøys unike natur- og kulturarv skal ivaretas for fremtiden skal det vurderes tiltak som sikrer at lokalmiljøet tåler denne økningen. Ecofact har laget en rapport om naturmangfold, og ut fra denne og egne erfaringer foreslås det reguleringsplanbestemmelser som skal sikre en bygge- anleggsperiode som ivaretar disse verdiene. Det skal også lages besøksstrategier for virksomhetene der avbøtende tiltak vurderes.

Reguleringsplanen skal legge grunnlag for tiltak som ikke er til skade for naturverdiene på sjø og land, og virksomhetene skal drive og fremme gode holdninger med stor respekt for natur- og kulturverdier.

Dagens bruk og ferdsel

Det er ikke kjent at det gjort noen tellinger av ferdsel i skjærgården på Kvitsøy. Frekvens, tidspunkt og volum for ferdsel og ulike brukergrupper er usikkert. Det er derfor krevende å beregne den forholdsmessige økningen som følge av de nye tiltakene reguleringsplanen legger opp til. Men vi har likevel et grunnlag som kan gi oss indikasjoner.

Friluftsliv

I 2017 ble det foretatt en kartlegging av friluftsverdier på Kvitsøy i regi av Rogaland fylkeskommune. Kartleggingen ble gjort i forbindelse med Regionalplan for friluftsliv og naturforvaltning 2017–2024 (Revisjon av Fylkesdelplan for friluftsliv, idrett, naturvern og kulturvern (FINK 2005)).

Kartleggingen tar utgangspunkt i viktige områder og landemerker i kommunen, og det gis en verdivurdering (fra 1 til 5) i en rekke indikatorer, blant annet brukerfrekvens, egnethet og potensiell bruk. Det gis også en oppsummerende verdi (A til D) for hvor viktig området er for friluftslivet. Se uttrekk av tabell under.

Områdenavn	Områdebeskrivelse	Bruker- frekvens	Regionale og nasjonale brukere	Opplevelseskval- iteter	Symbolve- rdi	Funksjon	Egnethet	Tilrette- legging	Potensiell bruk	Verdi
Sandrenna + strandsone	Badeplass/grillmuligheter/	5	2	3	1	2	5	2	2	A
Vollsøy aktivitetspark	Klatretårn og hinderløype (under oppføring)	1	1	1	1	1	3	3	5	C
Vollsøy strand	Badeplass	2	1	3	1	2	3	2	4	C
Aktivitetspark	Ballbinge/skaterampe/ tennisbane/amfi	5	2	3	2	3	5	4	3	A
Vei til aktivitetspark	G/s-vei fra skole/barnehage til aktivitetspark	5	2	2	1	5	5	5	4	B
Grøningen friområde	Grøntområde med badestrand/grillhytte/plen	5	4	4	4	4	4	4	2	A
Hagenes lekeplass	Lekeplass i boligområde/ombygd gammel bunkers	4	1	4	5	5	4	4	3	B
Skjeret lekeplass	Lekeplass i boligområde	2	1	3	1	3	3	3	5	B
Langøy lekeplass	Lekeplass ved sjøen/bademuligheter	5	2	3	3	3	4	4	3	A
Ydstebø-Håland	Trafikksentral, fyr, beiteområde/ gjerdeklyvere	5	3	5	4	1	4	2	5	A
Tursti Langøy	Langs sjø og over beitemark	2	2	4	4	2	4	2	4	C
Tursti Krossøy	Steinkorset og St. Clements kirke. Beiteområde/gjerdeklyver	5	5	5	5	3	5	2	5	A
Krågøy	Grøntområde/område der Kvitsøy kringkaster var etablert/beiteområde	3	2	4	4	3	3	2	4	D
Hestholmen	Grøntområde/beiteområde	3	2	4	4	3	3	2	4	C
Rossøy	Øy - grøntområde/beiteområde	5	3	3	2	2	3	2	4	A
Holmene sør for Kvitsøy	Utfartsområde for båt/kajakk/kano	5	3	5	5	3	3	3	3	A
Eime	Verneområde - forbud ilandstigning	2	3	4	4	3	3	3	4	D
Higgelen	Verneområde - forbud ilandstigning	2	3	4	4	3	3	3	4	D
Fyret	Kvitsøy fyr	5	5	5	5	4	3	3	3	A
Tursti Sandrenna - Naustvollvågen	"Kyststien" - Sjøhusbebyggelse og plass for grilling/bading/gapahuk	5	2	3	2	4	3	4	3	A

*Regionalplan for friluftsliv og
naturforvaltning 2017–2024*

1=Liten
2=Noe
3=Middels
4=Ganske stor
5=Stor

Verdi

A Svært viktig friluftslivsområde
B Viktig friluftslivsområde
C Registrert friluftslivsområde
D Ikke klassifisert friluftslivsområde

Tabellen viser områder som er sentrale for aktiviteter knyttet til tiltakene, blant annet *Holmene sør for Kvitsøy, Sandrenna + strandsonen og Rossøyna*. Disse får verdikarakter A, *svært viktig friluftsområde*. Disse får også høyeste vurdering av brukerfrekvens (5), og slår fast at aktiviteten i området er stor.

Ferdselsårer

Ved hjelp av Strava Heatmap kan man få indikasjoner på de mest brukte ferdselsårene i skjærgården på Kvitsøy. Strava er en treningsapplikasjon som har over 100 millioner brukere verden over og er brukt av friluftsfolk og mosjonister for å logge egne aktiviteter. DNT og andre regner det som en pålitelig kilde til ferdselsinformasjon.

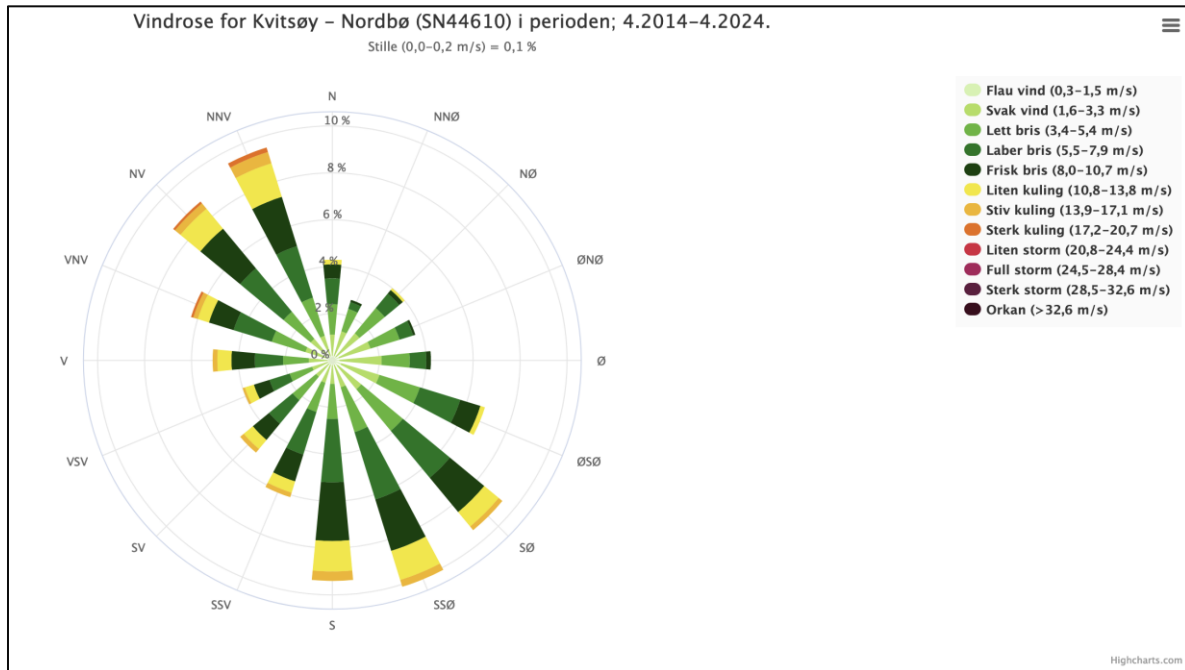
I «varmekartet» under vises en samlet informasjon om vannaktiviteter for Kvitsøy de siste 13 månedene med blå streker. Jo sterkere/ tykkere strek, des mer aktivitet.

Ut fra kartet kan vi lese at aktiviteten er høyest i området sør for Ydstebøhavn, og i hovedledene som krysser øst-vest nord og sør for Ådnøy. Ellers er det en del ferdsel mellom smale sund og holmer, særlig sør og øst i skjærgården. Dette er områder som ikke er vanskelig tilgjengelig med mellomstore og store fritidsbåter, ferdselen kan derfor tolkes som typisk kajakkaktivitet.

Vi ser også at hovedvekten av ferdsel er i le av de ytterste skjærene og øyene i sørvest. Dette skyldes at Kvitsøy ligger utsatt til for påvirkning av bølger og vind fra sør og vest, og at skjærgården lager en barriere. Ferdsel i kajakk og lette båter blir derfor enklere i le av vær og vind.

Vindrosen for Kvitsøy viser at de fremherskende vindretningene er nord-nordvest og sør-sørøst. Dette kan, sammen med avstanden til Ydstebøhavn, være en av årsakene til at det ikke er registrert ferdsel i nord, og at man unngår ferdsel i ytterste skjærgård i sørøst.

Bjellandparken

For Bjellandparken ønsker man å legge til rette for besøksturisme i et begrenset omfang. Attraksjonen vil være hummerparken og dens særskilte arkitektur og kulturhistorie, men også tilrettelagte aktiviteter og severdigheter i og over vann.

Alle besøk vil skje gjennom booking, og oppholdet vil vare i en til to timer. Størrelsen på gruppene begrenses av ankomst/ avgang, begrenset areal, samt antall prammer i parken. Bryggene gir kun plass til å legge til med småbåter eller kajaker. Maks antall besøkende om gangen vil være ca. 12.

Besøkende kommer sammen med turoperatør med eksisterende avtale med Bjellandparken. Eventuell booking med guide i sammenheng med arrangementer på Kvitsøy og ved Hummermuseum vil også være mulig. Erfaringsmessig er dette snakk om to til fem ganger i året dette kan være aktuelt.

Utgangspunkt/ utreisested for besøkende vil være:

- Grøningen kai (Hummermuseet)
- Leiasundet (turoperatør)
- Sandrenna (ferjereisende, kajakkutsetting, ny parkering og base for kajakkutleie når tunnelen er ferdigstilt)
- Haalandparken (når den er ferdigstilt)

Et relevant referansepunkt for å estimere mengde besøkende til Bjellandparken vil være antall besøkende på hummermuseet, samt turer med turoperatør som har aktivitet på Kvitsøy i dag. I 2023 var besøkstallene slik:

- Hummermuseum: 461 besøkende
- Turoperatør: 10 holmeturer med 4-10 gjester.

Vi kan anta at man i beste fall kan lokke 1/10 - 1/3 av hummermuseets besøkende ut i parken. Med dette utgangspunktet, og en gjennomsnittlig gruppestørrelse på seks personer, kan man anta økt ferdsel som følge av tiltakene i reguleringsplanen er:

- 150 besøkende i løpet av en sesong
- 25 båtturer tur/ retur i året.

Vi antar at alle som allerede er på holmetur kan være interessert i et besøk, men disse er allerede i holmene og utgjør derfor ikke en økning i ferdselen, tvert imot vil de nå kunne kanaliseres mot et tilrettelagt besøksmål i skjærgården. En antagelse kan være at opp til 1/3 av Turistforeningens gjester også er interessert i å ta turen til Bjellandparken.

Ydstebøparken

I 2021 kjøpte Karmsund Maritime Kvitsøy AS parken og startet opp igjen lagring av norsk hummer som en del av et nytt sjømatmottak på Kvitsøy. Ydstebøparken er den eneste i sitt slag som fortsatt er i drift, og eierne ønsker å gi besøkende mulighet til å oppleve dette levende kulturminnet. De besøkende kan være bedrifter, vennegrupper, familier, og andre eventyrlystne. Man ønsker å tilby kvalitetsopplevelser til et begrenset antall besøkende/ turister som er villige til å betale mer for en ansvarlig og unik opplevelse.

Ydstebøparken samarbeider i dag med andre lokale aktører og reiselivsorganisasjoner for å kunne tilby en samlet og integrert opplevelse for besøkende på Kvitsøy. På sikt vil man legge til rette for et utvidet tilbud med matopplevelser for små grupper, med fokus på sjømat og bærekraft.

Booking og adkomst

Parken kan kun besøkes med båt, enten gjennom turoperatører eller direkte booking. Sesongen vil vare fra mai til oktober, og alle besøk må bookes på forhånd. Transport og booking skjer i samarbeid med turoperatører med egne båter og guider.

Størrelsen på parken gjør at det kun vil være mulig å ta imot små grupper om gangen. Dette vil også bidra til at alle får en god opplevelse. Større grupper med besøkende kan eventuelle få adgang i puljer.

Ferdsel

For besøkende vil det kun være mulig å nå parken ved brygge og inngang på østsiden med båt. Den normale transportruten for besøkende til Ydstebøparken vil være i Karmsund Maritime Kvitsøy AS egne båter tur/ retur deres sjømatmottak nord for ferjekaien. Ruten vil være korteste vei, nord for Nordra Fånøyskeret.

I forbindelse med reguleringsplanen søkes det om å etablere en ny personalentré på vestsiden av parken som kan brukes ved dårlig vær. Fra denne siden kommer man kun videre inn i parken med flåte så dette vil ikke fungere som en naturlig adkomst for besøkende og ansatte ellers. Ved dårlig vær kan ikke parken ta imot besøkende. Adkomsten vil også fungere som branngate/ nødutgang

Besøkstall

Siden oppstarten i 2021 ser besøkstallene slik ut:

- 2021 44 besøkende (åpningsår)
- 2022 100 besøkende
- 2023 50 besøkende.

Med utgangspunkt i kapasitet og grunnlag kan det forventes 150-200 besøkende årlig.

Haalandparken

I dag foreligger det en opsjonsavtale mellom grunneier og Stavanger Turistforening om kjøp av Ådnøyskjæret, rett sør for Ådnøy. Her finner man ruinene av hummerparken Haalandparken fra 1947. Turistforeningens visjon er å etablere en ny, maritim turisthytte, og komplettere og berike opplevelsen av de andre parkene og av kystlandskapet på en ny måte.

Skisseprosjekter viser et arealbehov på rundt 120 m² som rommer fellesarealer og opptil 17 overnattingsplasser.

Bruk

Målgruppen er alle friluftinteresserte, og spesielt havets myke trafikanter, - folk med en spesiell interesse for friluftsliv i kajakk, kano, eller lette båter. Tilbudet vil også være attraktivt for dykkere, naturfotografer og andre. Hytten inviterer til et enkelt liv i naturen.

Det vil ikke være mulig med dagsbesøk, og hytten vil bare være tilgjengelig for besøkende som har booket seng på forhånd. Antall sengeplasser er begrenset til 17 totalt.

Ferdse

De besøkende kommer seg til og fra Haalandparken med mindre båter, kajakk og robåt. Turistforeningen vil også vurdere om man kan betjene vare- og persontransport med el-båt.

Det mest naturlige utfartsstedet vil være Sandrenna der det er parkeringsmuligheter og enkelt å sjøsette egen farkost. Det planlegges også kano- og kajakkutleie her i samarbeid med FriLager.

For gjestene vil Haalandparken og de andre hummerparkene være attraksjoner, men de vil også ta skjærgården i bruk. Man kan anta at de vil ferdes i de nærmeste sjøområdene, og at aktiviteten spres ut og minker jo lengre bort fra Haalandparken man kommer. Områder i le for bølger og vind, med smale kanaler og sund, er populære- og typiske kajakkplasser.

For mange brukere vil det også være naturlig og spennende å oppsøke land for å ta pauser, spise, bade og lignende. Erfaringsmessig er steder som er anbefalt og tilrettelagt for dette foretrukne og attraktive turmål, og slik tilrettelegging er en måte å styre ferdselen på.

Besøkstall

Haalandparken ligger slik til at den utfordrer naturkreftene, noe som må respekteres for at både velferd og miljø skal bevares. Fordi adkomsten i utgangspunktet er krevende, vil det være dager av året hvor det ikke er forsvarlig eller mulig å bruke hytten. Slik er det med turistforeningshytter på fjellet, og slik vil det være her. Estimater av belegget på hytten tar høyde for dette og baseres på erfaringstall fra andre hytter i regionen.

Estimatet er ganske optimistisk, men så må man nok forvente noe mer besøk som følge av nyhetens interesse de første 2-3 årene, og deretter noe utflating. Dette er foreningens erfaringer fra fjellhyttene. Se tabell på neste side for konkrete tall på besøkende.

Estimat belegg for Haalandparken Turisthytte					
	Ant dager	Belegg %	Kapasitet		Belegg
År	365		Ant rom	3	
Helg	104		Pax/rom	5	
Hverdag	261		Gjennomsnitt utnyttelse	3	
			Sum reell kapasitet	9	
Fredager sommerhalvår	26	50 %			117
Fredag vinterhalvår	26	10 %			23
Lørdag sommer	26	90 %			211
Lørdag vinter	26	20 %			47
Hverdag sommer	131	30 %			352
Hverdag vinter	131	5 %			59
				Sum	809
			Tilsynsrom/ instruktør 2 senger		75
				Totalt	884

Turistforeningens arbeid med friluftsliv

Naturopplevelsene er basis i friluftslivet. Gjennom tilrettelegging for friluftsliv skal flest mulig mennesker stimuleres til aktivitet og gode naturopplevelser. Ferdselen skal styres til områder som tåler det best og tilrettelegging skal gjøres slik at slitasje og forstyrrelser minimaliseres.

Norge har fortrinn i form av spektakulære naturattraksjoner, lite berørt natur, kulturlandskap som holdes i hevd og god friluftstilrettelegging. Disse kvalitetene må ivaretas både av hensyn til naturen, kulturminnene og reiselivsnæringens framtid.

Hensikten med tilrettelegging for friluftsliv er å få flere mennesker til å utøve friluftsliv. Men før man setter i gang med tilretteleggingstiltak, bør man alltid stille det grunnleggende spørsmålet: Tåler naturen, kulturminner, lokalmiljøet, næringsutøvere og andre brukere den økte aktiviteten som tiltaket sannsynligvis vil føre til? Hvis svaret er «nei», bør vi utføre avbøtende tiltak eller la være å gjennomføre tiltaket.

Gjennom gode naturopplevelser ønsker man å gjøre mennesker glad i naturen og opptatt av å ta vare på den. Dette innebærer at det er et grunnleggende interessefellesskap mellom naturvern og friluftsliv. Opplevelsene og oppleggene i de tre parkene må hjelpe de besøkende med å vise den samme respekten. Det er viktig med gode rutiner og synlig tilrettelegging.

Allemannsretten

Allemannsretten er den retten alle har til ferdsel, opphold og høsting i naturen uavhengig av hvem som eier grunnen. Fra 1957 er disse eldgamle, hevdvunne allemannsrettene lovfestet og formalisert gjennom bestemmelser i friluftsløven.

Allemannsretten er også basis for det naturbaserte reiselivet, og er fortsatt viktig for ferdsel i forbindelse med næringsutøvelse i utmark.

Allemannsretten forutsetter at ferdsel, opphold og høsting foregår hensynsfullt (friluftsløven §11). Det gjelder i for naturmiljø, grunneiere, rettighetshavere og andre brukere. I praksis innebærer det blant annet at en ikke forsøpler, ikke gjør skade på vegetasjon og svaberg, overholder bestemmelser om båndtvang og bruk av ild, lukker grunder, ikke ødelegger gjerder – og med et smil deler turområdet med andre brukere.

På sjøen (saltvann) er ferdsel med båt/ kajakk/ kano fri for enhver, også innenfor det området som vanligvis regnes som underlagt privat eiendomsrett (grunnere enn 2 m. dybde).

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldlovens formål *«er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.»*

Naturmangfoldloven inneholder en generell aktsomhetsplikt. Denne innebærer at alle skal opptre aktsomt og gjøre det som er rimelig for å unngå skade på naturmangfoldet i strid med målene om å ivareta mangfoldet av naturtyper og arter.

Denne generelle aktsomhetsplikten må ligge til grunn for det arbeidet vi gjør med å tilrettelegge for friluftsliv, og er en viktig begrunnelse for at man vektlegger prinsippene for naturvennlig tilrettelegging.

Naturmangfoldloven inneholder også en egen hjemmel til å regulere ferdsel (§22), men den er hittil ikke tatt i bruk: «*For å hindre skade eller ulempe for planter eller dyr kan Kongen gi forskrift om gjennomføring av større arrangementer i utmark og for naturstudier, fotografering mv og for ferdselsformer som i særlig grad kan være til skade.*»

Det er et mål fra friluftslivets side at vi opptrer og tilrettelegger for friluftsliv slik at det ikke er behov for å ta denne hjemmelen i bruk.

Naturvennlig tilrettelegging

Tilretteleggingstiltak bidrar til å kanalisere ferdselen. Det gjør at tilrettelegging med ferdselsårer og turruter kan brukes aktivt til å styre friluftslivsaktiviteten utenom særlig sårbare områder. Ved tilrettelegging av ferdselsårer og turruter kan en styre ferdselen vekk fra områder med viktige naturverdier.

Normalt vil en ha en høy tilretteleggingsgrad der det er mange turister både for å lette ferdselen, men også for å kanalisere og sikre at naturen tåler bruken. For å ivareta natur- og opplevelseskvalitetene og dermed sikre at områdene er attraktive for turister også i framtida, er det viktig at prinsippene for naturvennlig tilrettelegging følges.

For å få et bedre kunnskapsgrunnlag om hvilke verdier som skal tas vare på, og hvilke avbøtende tiltak som kan tas i bruk, har tiltakshaverne fått utarbeidet en fagrapport av naturmangfold i regi av Ecofact. Arbeidet svarer ut §8 i naturmangfoldloven, og resultatene er vurdert opp mot tiltakene og konsekvenser for naturmangfoldet.

Tiltak som begrenser negativ påvirkning

Reguleringsplanbestemmelser og andre «myke tiltak» er viktige virkemidler for å begrense den negative påvirkningen på naturmangfoldet, både i en bygg- og anleggsperiode, og i en driftsfase.

I de reviderte er reguleringsplanbestemmelsene er det gjort justeringer for å imøtekomme de naturfaglige rådene som kommer frem i Ecofact sin rapport, samt Statsforvalterens høringsbrev. Det er naturviter i Norconsult som har gitt anbefalinger om tilleggsbestemmelser. Nye bestemmelser som er foreslått for å begrense negativ påvirkning på naturmangfoldet, særlig i bygg- og anleggsperioden, er:

- Det tillates ikke tiltak som er til skade for naturverdiene i sjø og strandsone
- Tiltak skal utformes skånsomt slik at de gir lav belastning på naturen i sjø og på land. Dette skal særskilt gjøres rede for ved innsending av søknad etter plan- og bygningsloven.
- Det tillates ikke sprenging for å bygge brygger
- Det stilles krav om utarbeidelse av en besøksstrategi for hver hummerpark
- Det tillates ikke mudring og utfylling i forbindelse med etablering/ utbedring i sjø
- Vibreende arbeid som peling, sprenging og spunting kan ikke gjennomføres i perioden 15. mars til 1. august.
- Det skal beskrives og sikres løsninger som gjør at man hindrer kjemikalieutslipp og annen akutt forurensning

Ved turutgangspunkt og langs ferdselsårer og ruter som brukes mye av turister vil det være behov for mer informasjon – og ofte på flere språk. Vi har tro på at anbefalinger og styring fra virksomhetene, slik det gjøres ved annen næringsvirksomhet og friluftsfærd, ansvarliggjør folk som er på kortere besøk i større grad enn friluftsliv som ikke er tilknyttet tilbudene. Besøkende ved virksomhetene vil ha

lettere tilgang på gode råd og informasjon enn andre, og Turistforeningens erfaring er at de aller fleste tar til seg informasjon og råd og følger disse.

Reguleringsplanbestemmelsene stiller krav til utarbeidelse av besøksstrategier for tiltakene.

Strategien skal beskrive hensynene som skal tas når man formidler bruken av områdene. Det vil da være naturlig å ta utgangspunkt Miljødirektoratets veileder «*Besøksforvaltning i mye besøkte naturområder*» og turistforeningens egen veileder fra 2023; «*Natur- og miljøvurderinger av ruter og turmål som kan være basis for både markedsføring av turmål og skilting/info.*»

Aktuelle tiltak i en besøksstrategi vil erfaringsmessig kunne være:

- Vurdere alternativer til fysiske tiltak og tilrettelegging
- Personlig veiledning og opplæring
- Planlegging og styring av ruter tur/ retur virksomhetene, både for gjester og drift
- Oppfordring om å unngå visse områder med sårbare naturkvaliteter, selv om de ikke er beskyttet av vern.
- Kart og informasjon ved utfartssteder og hummerparkene
 - Informasjon om natur og kulturverdier
 - Anbefaling av gode turer
 - Anbefaling av områder for rast eller opphold
 - Anbefalinger steder for oppankring
 - Anbefale områder for fridykking